

Dr. Szekeres Bernadett: A pénzmosás megakadályozásának uniós és hazai szabályozása a pénzügyi szektor tükrében

1. Bevezetés

Az európai pénzügyi integráció előző cikkünkben történő áttekintése alapján megállapítható, hogy a pénzügyi szolgáltatások szabad áramlása lehetővé teszi a tőke hatékonyabb allokációját, a pénzügyi befektetések kockázatának megosztását, összességében elősegíti a gazdasági növekedést. A legális pénzügyi szolgáltatások bemutatása után a cikk második részében az illegális pénzügyi szolgáltatásokat, közöttük a pénzmosást, a pénzmosás elleni szabályozási rendszer elemeit vizsgáljuk. Az elmúlt időszakban az uniós jogszabályalkotói számos intézkedést hoztak annak érdekében, hogy megerősítsék a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelmet, biztosítva ezzel a bankszektor egységesebb és biztonságosabb működését. Általánosan elfogadott tény, hogy olyan pénzügyi közvetítői rendszert kell kialakítani, amely bármilyen válság, pénzügyi anomália kialakulását képes időben jelezni, és annak hatását visszaszorítani. A cikkünk azt vizsgálja, hogy a jelenlegi pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni pénzügyi szektorban hatályos szabályozási mechanizmusok mennyire hatékonyak, milyen szerepe van a pénzmosás elleni küzdelemben a könyvelőknek és a könyvvizsgálóknak.

2. A pénzmosás fogalma, pénzmosási technikák

A pénzmosás során a bűncselekményekből származó jövedelmet, annak illegális eredete elleplezése céljából beszivároztatják a rendes gazdaságba, és ezáltal legitimé válik. A pénzmosás elkövetőinek azonban egy adott pillanatban rendszerint igénybe kell venniük a pénzügyi közvetítői rendszert, különösen, amikor az illegális jövedelmet átalakítják és mozgatják, azaz rétegzik. A pénzmosás működését részletesebben a 1. ábra mutatja be.

1. ábra: A pénzmosás gyakorlata

Forrás: saját szerkesztés <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/fight-money-laundering-13-2021/hu/#chapter0> alapján

A terrorizmusfinanszírozás terrorista szervezetek pénzeszközökkel történő ellátását foglalja magában, és nagyon gyakran van határon átnyúló dimenziója is. Bizonyos tekintetben a terrorizmus finanszírozása a pénzmosás fordítottja, mivel meglehetősen gyakori, hogy jogszerű forrásokból származó, kis összegű jövedelmeket vonnak össze és bocsátanak rendelkezésre terrorista tevékenységhez.

„A TKP2021-NVA-18 számú projekt a Kulturális és Innovációs Minisztérium Nemzetközi Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból nyújtott támogatásával, a TKP2021 pályázati program finanszírozásában valósult meg.”

A bűnözőknek sokféle indítéka lehet a pénzmosásra és számos módszer áll a csalók rendelkezésére, amely kihívást jelent a pénzmosás minden esetének azonosítása és annak megfelelő megelőzése. Gál (2005) értekezése alapján a pénzmosás módszereit és technikáit folyamatos innováció jellemzi, ezért a teljesség igénye nélkül a témához leginkább kapcsolódó pénzmosási technikát ismertetünk (2. ábra).

Hagyományos pénzmosási technikák	Kézpénzcsempészet
	Smurfing
	Kézpénzigényes vállalkozások
	Shell cégek
	Ingtatlanmosás
	Kereskedelmi alapú pénzmosás
Digitális pénzmosási technikák	Kriptovaluta keverése
	Digitális fizetési platformok
	Rétegezés a kriptovalutákon keresztül
	Shell cégek kriptovaluta számlákkal
	Online szerencsejáték
	Online piacterek
Adathalászat és online csalások	

2. ábra: A pénzmosási technikák egy lehetséges csoportosítása

Forrás: saját szerkesztés, a <https://www.tookitaki.com/blog/5-methods-that-modern-money-launderers-use-to-beat-detection> alapján

A **kézpénzcsempészet** a pénzmosás egy olyan technikája, amely nagy mennyiségű tiltott készpénz határokon átnyúló fizikai szállítását jelenti. A bűnözők így képesek elkerülni a pénzügyi intézmények és szabályozó hatóságok ellenőrzését, megkerülve ezzel a hatályos pénzmosás elleni intézkedéseket. A **smurfing**, egy olyan pénzmosási technika, amelynek során az illegális pénzeszközöket kisebb összegekre osztják, és több bankszámlán vagy pénzintézetben helyezik el. A folyamat lényege, hogy megkerüljék azokat a pénzügyi szabályozásokat, amelyek előírják a bankoknak a nagy összegű tranzakciók bejelentését. A **kézpénzigényes vállalkozások** jellemzően nagy mennyiségű készpénzt kezelnek mindennapi tevékenységük során, miközben a társaságok törvényes tevékenységet folytatnak, és részben vagy nagyrészt fedőcégekként működnek. A bűnözők ezeket a vállalkozásokat illegális készpénz befizetésére és feldolgozására használják, így megnehezíti a hatóságok számára a pénz eredeti forrásának felkutatását. A **shell cégek**, olyan vállalkozások, amelyek valódi üzleti tevékenységet nem folytatnak, de rendelkeznek bankszámlával, ami lehetővé teszi a pénzeszközök számlák közötti látszólag jogszerű mozgását. A shell cégek célja az adóelkerülés, több shell cég összekapcsolásával olyan bonyolult pénzügyi hálózat alakulhat ki, amely megnehezíti a hatóságok számára a pénzek eredeti forrásának felkutatását. Az **ingatlanmosás** a pénzmosás gyakori példája, amikor a bűnözők illegális tevékenységből származó készpénzt fektetnek be az ingatlanba, majd annak értékesítéséből származó összeget törvényes bankszámlára utalva, álcázzák a vagyon valódi eredetét. Az ingatlan értékesítése után a hatóságoknak már nehezebbé válik a vásárlási források eredetének nyomon követése. A **kereskedelmi alapú pénzmosás** (TBL) egy olyan pénzmosási technika, amelyben a bűnözők manipulálják a kereskedés tárgyát képező áruk értékét, mennyiségét vagy típusát, hogy pénzt utaljanak át határokon át, és törvényes üzleti tranzakcióknak tűnjenek. Ez a módszer magában foglalhatja az áruk túl- vagy alulszámlázását, a termékek minőségének vagy típusának hamis bemutatását, vagy dokumentumok, például vámáru-nyilatkozatok és számlák hamisítását.

A technológia fejlődésével a bűnözők által használt pénzmosási technikák is változnak, a digitalizáció, a kriptovaluták megjelenése számos új módszer kialakulását eredményezte, amelyek során a digitális világ előnyeit kihasználva rejtik el az illegális pénzeszközök eredetét. Egyes kriptovaluták, nyomon követhetetlenek, így tökéletesek azok számára, akik el akarják rejtetni tranzakcióikat. Az anonimitás miatt a bűnözők még könnyebb tudják kriptovalutákon keresztül tisztára mosni a piszkos pénzt, amely még nehezebbé tesz a bűnözés mértékére vonatkozó adatok nyomon követését. A **kriptovaluta keverése** során a bűnözők olyan szolgáltatásokat használnak, amelyek potenciálisan azonosítható kriptovaluta alapokat kevernek másokkal, megnehezítve ezzel a nyomkövetést. A **digitális fizetési platformok** esetében a pénz mozgatására olyan platformokat használnak, mint a PayPal vagy más online fizetési rendszerek, így az átutalásokat áruk vagy szolgáltatások valódi fizetésének álcázzák, és elrejtik a tiltott pénzeszközöket. A **rétegezés a kriptovalutákon** keresztül hasonlóan működik, mint az eredeti smurfozás, de a digitális világban. Több ezer tranzakciót hajtanak végre, amelynek alacsony a költsége és az árfolyamok gyors emelkedése miatt könnyű igazolni a váratlan nyereséget. Ha a **shell cégek kriptovaluta számlákkal** is rendelkeznek, akkor a régi és az új pénzmosási módszerek ötvözhetőek. Ha a shell-cégek kizárólag kriptovalutákkal foglalkoznak, akkor az még nehezebbé teszi az büncselekmény észlelését. A bűnözők már régóta használják az online és offline szerencsejátékot pénzmosási módszerként. Az internetes kaszinókon keresztül naponta áthaladó hatalmas mennyiségű pénz miatt az ezeken a létesítményeken keresztül továbbított pénz mennyisége is jelentősen megnövekedett. Az **online szerencsejáték** során a bűnözők illegális pénzeszközöket használnak fel online játékokra vagy fogadásra, majd visszavonják nyereményeiket, így a pénz jogosnak látszik. Az **online piacterek** olyan webhelyek, amelyek pénzmozgás céljával felhasználhatók a termékek felfújt áron történő eladására. Ezeknek a túlárazott termékeknek a megvásárlásával a bűnözők gyanakvás nélkül utalhatnak át pénzt. Az **adathalászat és online csalások** esetében sokkal inkább lopásról, mint pénzmosásról van szó, az ezekből a csalásokból származó bevételeket gyakran ki kell mosni, hogy megakadályozzák a bűnözők visszakeresését. A legtöbb pénzmosó azonban több módszert is alkalmaz az illegális pénzeszközök mosására. A kriptovaluták tere kezdetben még feltáratlan és ismeretlen területet jelentett a pénzmosás elleni küzdelem szabályozói hatóságai számára, és várhatóan a világ egyes részein az is marad. A pénzmosási módszerek gyors fejlődésével és az ezek elleni küzdelemhez igazodó szabályozási megfeleléségi követelményekkel a pénzmosás elleni küzdelemhez használt szoftverek piaca erőteljes ütemben növekszik.

3. A pénzmosás elleni küzdelem nemzetközi és hazai szabályozása

Az Európai Unió belül is megnőtt a kockázata az illegális tevékenységeknek, például a pénzmosásnak, amely ellen csak egységes közösségi szintű jogszabályokkal lehet fellépni. Az Unió 1991-ben a Pénzügyi Akció Munkacsoport (FATF), amely 1989-ben jött létre, szabványai alapján pénzmosási irányelvet fogadott el (AMLD-irányelv). Szendrei (2018) alapján az első irányelv célja, hogy megakadályozza a bűnözőket abban, hogy kihasználják a tőke belső piacon belüli szabad mozgásában rejlő lehetőségeket, valamint, hogy harmonizálja a pénzmosás elleni küzdelemre irányuló tagállami fellépéseket. A pénzmosás elleni küzdelem büntetőjogon kívüli eszközei az Unió pénzmosás elleni irányelvei, amelyek az elmúlt évek alatt jelentős változásokat vezettek be. A direktívák célja az ügyfél-átvilágítási és bejelentési kötelezettség előírása, és annak megakadályozása, hogy a pénzügyi szektort pénzmosás céljára felhasználják (3. ábra).

A második pénzmosás elleni irányelv (2AMLD) legfontosabb fejlesztése az alaphüccselekmények körének kibóvítése, és a magas kockázattal járó vállalkozások beazonosítása volt.

A harmadik pénzmosás elleni irányelv (3AMLD) kiterjesztette a pénzmosás elleni küzdelem hatályát a játékiparra és a professzionális szolgáltatásokra, például ügyvédekre, ingatlanügynökökre és könyvelőkre.

A negyedik pénzmosás elleni irányelv (4AMLD) bevezetett egy kockázatalapú megközelítést, amely előírta, hogy a vállalkozások az erőforrásokat az észlelt kockázathoz viszonyítva allokálják. Bevezette a továbbfejlesztett átvilágítási követelményeket a magas kockázatú ügyfelek számára.

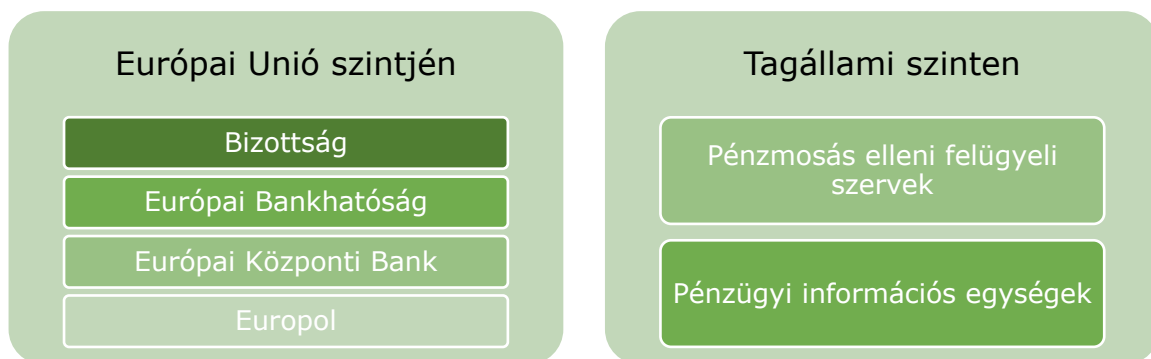
Az ötödik pénzmosás elleni irányelv (5AMLD) kibóvította a korábbi követelményeket a tényleges tulajdonosi nyilvántartások létrehozásával, és az AML-szabályok hatálya alá tartozó virtuális eszközöket is magában foglalta.

A hatodik pénzmosás elleni irányelv (6AMLD) az alaphüccselekmények bővített listájára koncentrált, hogy jobban reprezentálja és kezelje a pénzmosás növekvő problémáját a régióban.

3. ábra: A legjelentősebb változások az első pénzmosás elleni irányelv bevezetése óta

Forrás: saját szerkesztés, a hivatkozott jogszabályok alapján

2001. szeptember 11-e után egyértelmű vált, hogy a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem csak globális fellépéshez érhet el hathatós eredményeket. Azóta az Unió – a FATF szabványainak fejlődése nyomán – többször aktualizálta a pénzmosási irányelvet, minden esetben szigorítva a szabályokon, mivel felismerték a pénzmosás, valamint a pénzmosók által alkalmazott új technikák káros hatásait, miközben egyéb büntetőjogi jogszabályok révén erősítették a keretrendszert. A pénzmosás és terrorizmus finanszírozás elleni küzdelem legfontosabb uniós intézményi szereplői a 4. ábra szemlélteti.

4. ábra: A pénzmosás és terrorizmus finanszírozás elleni küzdelem legfontosabb intézményi szereplői az Unióban

Forrás: saját szerkesztés <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/fight-money-laundering-13-2021/hu/#chapter0> alapján

2018-ban a Tanács közzétette a 2018/1673 a pénzmosás ellen büntetőjogi eszközökkel folytatott küzdelemről szóló irányelvet (AMLD V.). A szabályozás lényege, hogy kizárólag nemzeti vagy akár uniós szinten elfogadott intézkedések nemzetközi koordináció és együttműködés nélkül igen korlátozott hatást képesek csak kifejteni, ezért az uniós

pénzmosás elleni küzdelem során elfogadott intézkedéseknek összhangban kell állniuk a nemzetközi fórumokon tett egyéb lépésekkel, és ugyanolyan szigorúaknak kell lenniük.

Az egységes szabályozás következő lépéseként 2019. decemberében a Tanács meghatározta a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem további stratégiai prioritásait. A következtetések a Bizottság közleményén és négy jelentésén alapulnak, amelyek rámutattak a pénzmosás elleni szabályok végrehajtásának hiányosságaira. A Tanács sürgette a pénzmosás elleni jogszabályok gyors átültetését és hatékony végrehajtását, de arra is felkérte az Európai Bizottságot, hogy:

- biztosítsa a pénzmosás elleni küzdelemmel megbízott hatóságok és szervezetek közötti hatékony együttműködést
- vizsgálja meg, hogy egyes szempontokat lehetne-e szabályozással jobban kezelni; valamint
- vizsgálja meg bizonyos felügyeleti feladatoknak és hatásköröknek egy EU szervhez való telepítését.

Ezt követően 2022-ben az EU egy a Pénzmosás és a Terrorizmusfinanszírozás Elleni Küzdelem Hatósága (AMLA) felállításáról határozott, amely a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem uniós keretrendszerének hatékonyabb működését fogja szolgálni. Tekintettel a bűnözés határokon átnyúló jellegére, az új hatóság szerepe az lesz, hogy jelentős mértékben és hasznosan hozzájáruljon a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelemhez. Ezentúl ideiglenes megállapodás született arról a javaslatról, amelynek célja a pénzáttalásokat kísérő adatokra vonatkozó szabályok aktualizálása, kiterjesztése bizonyos kriptoeszközök áttalására is. Ez az új megállapodás biztosítja, hogy az uniós kezelés tudja ezen technológiákhoz kapcsolódó pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatokat. A meglévő szabályozási keret hatályának kiterjesztése és az esetleges joghézagok megszüntetése érdekében a Tanács elfogadta álláspontját a pénzmosás elleni (AML) rendeletről és egy új irányelvről (AMLD VI). Így a pénzáttalásokról szóló rendelet átdolgozására irányuló javaslattal együtt elfogadásukat követően ezek a jogszabályok alkotják majd a pénzmosás elleni új uniós szabályrendszert. Az uniós szabálykönyvet alkotó új jogszabályok elfogadása után az EU egészében sokkal nehezebbé válik a piszkos pénz tisztára mosása.

Hazánkban a pénzmosás elleni szabályozás nem túl hosszú múlttal rendelkezik, jellemzően a rendszerváltás követően kialakult gazdasági és társadalmi átalakulások következményeként vált szükségessé a pénzmosás megelőzésének és megakadályozásának szabályozása. Nagy (2020) tanulmánya alapján a hazai előírások esetében az alábbi mérföldkövek azonosíthatók:

- Az 1994. évi XXIV. a pénzmosás megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvény célja, hogy útját állja a bűncselekményből származó pénzeknek a pénz- és tőkepiaci rendszeren keresztül történő tisztára mosásának. Gál (2005) értekezésében kiemeli, hogy az 1994. évi IX. törvény a büntető jogszabályok módosításáról iktatta be a pénzmosást a Btk.-ba.
- Hazánkban a 2003. évi XV. a pénzmosás megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvény célja, hogy útját állja a bűncselekményből származó pénzeknek a pénz- és tőkepiaci rendszeren, továbbá más, pénzmosás szempontjából veszélyeztetett tevékenységeken keresztül történő tisztára mosásának.
- Ezt követően 2007-ben a harmadik pénzmosás elleni irányelv előírásainak bevezetése miatt jelentősen módosult a hazai szabályozás, amelyet a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2007. évi CXXXVI. törvény rendelkezései tartalmaztak. A törvény célja, hogy a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása tilalmának hatékony érvényesítése érdekében megelőzze és megakadályozza a bűncselekmények elkövetéséből származó pénzeknek a pénzmosás szempontjából veszélyeztetett tevékenységeken keresztül történő tisztára mosását, valamint a terrorizmusnak pénzzel való támogatását.
- A negyedik pénzmosás elleni irányelv célja a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni védelmi rendszer uniós megerősítése, és hatékonyabb

megelőzése. A direktíva hazai jogrendbe történő átültetése a 2017. évi LIII. számú a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvény, valamint a 2017. évi LII. számú az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról szóló törvény hatályba lépésével valósult meg.

Az Országgyűlés 2023. december 13-án fogadta el a pénzmosás megelőzéséről szóló törvény legutóbbi változásait, amelyek több pontosítást tartalmaznak és hatályba lépésük szakaszosan történik. A kapcsolódó törvények közül a pénzügyi és egyéb szolgáltatók azonosítási feladatához kapcsolódó adatszolgáltatási háttér megteremtéséről és működtetéséről szóló 2021. évi XLIII. törvényt (Afad.) érdemes megemlíteni, amely többek között a központi nyilvántartásokba átadott és ott tárolt adatkörök, az eltérésjelzési rendszer és a hozzáférhetőségére vonatkozó rendelkezések vonatkozásában változott.

4. Összegzés, következtetések

A pénzmosás az illegálisan megszerzett pénz eredetének eltitkolásának folyamata, azáltal, hogy törvényes üzleteken vagy pénzügyi tranzakciókon keresztül továbbítják azt. Hagyományosan ez a folyamat pénzintézeteken keresztüli tranzakciók sorozatát foglalja magában, amelyek gyakran több országot is felölelnek. Mivel a bankokra szigorú pénzmosás elleni szabályok vonatkoznak, ezért a bűnözők gyakran próbálják meg a kevésbé szigorú pénzmosási szabályokat alkalmazó országokban tisztára mosni a bűncselekményből származó pénzt. A pénzmosás összetett, és sokrétű bűncselekmény és a bűnözők számtalan technikát alkalmaznak pénzeszközök illegális eredetének eltitkolására, például úgy próbálják elkerülni a felderítést, hogy piszkos pénzüket legális haszonszerzésnek álcázzák.

A pénzmosás elleni küzdelem jogi szabályozása az elmúlt időszakban hosszú fejlődésen ment keresztül, és ez a folyamat még nem zárult le. A pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás, valamint a szervezett bűnözés jelentős probléma, amely károsan érinti a pénzügyi szektor integritását, stabilitását, valamint veszélyt jelent az unió belső piacára és belső biztonságára nézve. A legtöbb pénzmosó több módszert is alkalmaz az illegális pénzeszközök mosására, miközben a bűncselekményekből származó bevételek tisztára mosására és a tiltott tevékenységek finanszírozására alkalmazott módszerek folyamatosan fejlődnek. Az Európai Unió egyre nagyobb hangsúlyt fektet a bűncselekmény elleni egységes és hatékony fellépésre, és a kibocsátott irányelvek, valamint iránymutatások elősegítik a tagállamok jogharmonizációját. A pénzmosás, a terrorizmus finanszírozása és a szervezett bűnözés továbbra is jelentős problémákat jelentenek, amelyeket uniós szinten kell szabályozni.

IRODALOMJEGYZÉK

1. 1994. évi IX. törvény a büntető jogszabályok módosításáról, <https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99400009.TV>, Letöltve: 2023.11.28.
2. 1994. évi XXIV. törvény a pénzmosás megelőzéséről és megakadályozásáról, <https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99400024.TV>, Letöltve: 2023.11.28.
3. 2003. évi XV. törvény a pénzmosás megelőzéséről és megakadályozásáról, <https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0300015.TV>, Letöltve: 2023.11.28.
4. 2007. évi CXXXVI. törvény a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról, <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A0700136.TV×hift=20160717&xtref=er=A1500012.NGM>, Letöltve: 2023.11.28.
5. 2017. évi LII. törvény az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról, <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1700052.tv>, Letöltve: 2023.11.28.
6. 2017. évi LIII. törvény a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról, <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1700053.tv>, Letöltve: 2023.11.28.
7. 2021. évi XLIII. törvény a pénzügyi és egyéb szolgáltatók azonosítási feladatához kapcsolódó adatszolgáltatási háttér megteremtéséről és működtetéséről, <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2100043.tv>, Letöltve: 2023.11.28.
8. A bűnözők által használt legjobb pénzmosási technikák, <https://www.tookitaki.com/blog/5-methods-that-modern-money-launderers-use-to-beat-detection>, Letöltve: 2023.11.14.
9. Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/849 irányelve (2015. május 20.) a pénzügyi rendszer pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára történő felhasználásának megelőzéséről, a 648/2012/EU rendelet módosításáról az Európai Parlament és a Tanács 2005/60/EK irányelvének és a 2006/70/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32015L0849>, Letöltve: 2023.11.14.
10. Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1673 irányelve (2018. október 23.) a pénzmosás ellen büntetőjogi eszközökkel folytatott küzdelemről, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A32018L1673>, Letöltve: 2023.11.04.
11. Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/843 irányelve (2018. május 30.) a pénzügyi rendszer pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára történő felhasználásának megelőzéséről szóló (EU) 2015/849 irányelv módosításáról, valamint az irányelvek módosításáról, 5AMLD, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32018L0843>, Letöltve: 2023.11.14.
12. Az Európai Parlament és a Tanács 2001/97/EK irányelve (2001. december 4.) a pénzügyi rendszer pénzmosás céljára történő felhasználásának megelőzéséről szóló 91/308/EGK tanácsi irányelv módosításáról, 2AMLD, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex%3A32001L0097>, Letöltve: 2023.11.24.
13. Az Európai Parlament és a Tanács 2005/60/EK irányelve (2005. október 26.) a pénzügyi rendszer pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás céljára történő felhasználásának megelőzéséről, 3AMLD, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32005L0060>, Letöltve: 2023.11.24.
14. Európai Számvevőszék 13/2021. külön jelentés: A pénzmosás elleni uniós politika, <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/fight-money-laundering-13-2021/hu/>, Letöltve: 2023.11.04.
15. Gál István László: A pénzmosás elleni küzdelem közgazdasági és büntetőjogi kérdései (doktori értekezés) Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Doktori Iskola, 2005. 35.o. <https://ajk.pte.hu/files/file/doktori-iskola/gal-istvan-laszlo/gal-istvan-laszlo-vedes-ertekezes.pdf>, Letöltve: 2023.11.28.
16. Gál, I. L. (2005). A pénzmosás elleni küzdelem közgazdasági és büntetőjogi kérdései, Pdh értekezés. Pécsi Tudományegyetem ÁJK Doktori Iskola.

17. Nagy, H. (2020). A pénzmosás magyarországi jogi szabályozásának vázlata. *Magyar Rendészet*, 20(1), 93-105.
18. Szendrei, F. (2018). A szervezett bűnözés gazdasági háttere és a pénzmosás. *Magyar Rendészet*, 2018/5, 77-91.